

A történelem tantárgy minimum követelménye Nevek, évszámok, fogalmak, személyek és topográfiai adatok

Témakör: Az ősi társadalom

Évszámok: Kr.e. 8000

Nevek: -

Topográfiai adatok: Rudabánya, Vérteszőlős

Fogalmak: őskor, ősember, homo sapiens, őskőkor, újkőkor, bronzkor, vaskor, régészet, eszközhasználat, eszközkészítés, munkamegosztás, gyűjtögetés, vadászat, halászat, földművelés, állattenyésztés, termelés, kézművesség, csere, mágia, varázslat

Témakör: Az ókori Kelet

Évszámok: Kr.e. 3000 körül, Kr.e. XVIII. sz., Kr.e. X. sz., Kr.e. 525.

Nevek: Kheopsz, Hammurapi, Ádám, Éva, Noé, Mózes, Dávid, Salamon, I. Dareiosz, Xerxész, Buddha, Konfuciusz

Topográfiai adatok: Egyiptom, Nílus, Sumer, Mezopotámia, Babilon, Tigris, Eufrátesz, Fönícia, Asszíria, Palesztina, Judea, Izrael, Jeruzsálem, Perzsia, India, Kína

Fogalmak: ókor, öntözéses földművelés, fáraó, piramis, építészet, szobrászat, múmia, hieroglifa, állam, despotizmus, többistenhit, politeizmus, város, birodalom, ékírás, Biblia, Ószövetség, egyistenhit, monoteizmus, brahmanizmus, buddhizmus

Témakör: Az ókori Hellasz

Évszámok: Kr.e. XIII. sz., Kr.e. 776, Kr.e. 594, Kr.e. 508, Kr.e. 490, Kr.e. 480, Kr.e. 431-404, Kr.e. 336-323

Nevek: Zeusz, Pallasz Athéné, Szolón, Peiszisztratosz, Kleiszthenész, I. Dareiosz, Xerxész, Miltiádész, Leonidasz, Themisztoklész, Periklész, Pheidiasz, Hérodotosz, Thuküdidész, Szókratész, Platón, Arisztotelész, Nagy Sándor

Topográfiai adatok: Olümposz, Olüm pia, Athén, Spárta, Perzsa Birodalom, Marathón, Thermopülai-szoros, Szalamisz, Peloponnészosz, Makedónia, Alexandria

Fogalmak: városállam, polisz, piac, kereskedelem, népgyűlés, démosz, arisztokrácia, türannisz, demokrácia, eklészia, esküdtbírótság, sztratégosz, cserépszavazás, mítosz, színház, filozófia, hellenizmus

Témakör: Az ókori Róma

Évszámok: Kr.e. 753, Kr.e. 510, Kr.e. 367, Kr.e. 264-241, Kr.e. 218-201, Kr.e. 168, Kr.e. 48, Kr.e. 31, 313, 395, 476

Nevek: Romulus, Hannibál, Cornelius Scipio, a Gracchus testvérek, Marius, Sulla, Spartacus, Pompeius, Julius Caesar, Antonius, Augustus, Traianus, Hadrianus, Diocletianus, Názáreti Jézus, Mária, József, Pál, Constantinus, Attila, Tacitus

Topográfiai adatok: Itália, Róma, Karthago, Cannae, Római Birodalom, Actium, Pannónia, Aquincum, Sopiane, Savaria, Jeruzsálem, Betlehem, Konstantinápoly

Fogalmak: királyság, köztársaság, patrícius, plebejus, rabszolga, consul, senatus, dictator, néptribunus, provincia, senatori rend, lovagrend, gladiátor, triumvirátus, principátus, császár, limes, legio, colonus, dominatus, amfiteátrum, barbár, népvándorlás, keresztény, evangélium, megváltó, zsinagóga, diaszpóra, apostol, vallás, egyház, püspök, zsinat

Témakör: A korai feudalizmus Európában

Évszámok: 622, 732, 800, 843, 962, 1054

Nevek: Klodvig, Kis Pippin, Karolingok, Nagy Károly, Mohamed, Szent Benedek, Justinianus, Cirill és Metód, I. (Nagy) Ottó

Topográfiai adatok: Poitiers, Aachen, Frank Birodalom, Arab Birodalom, Mekka, Cordoba, Bagdad, Bizánc, Konstantinápoly, Kijev, Egyházi (Pápai) Állam, Német-Római Császárság

Fogalmak: középkor, iszlám, Korán, kalifa, ortodox egyház, római katolikus egyház, pápa, szent, ereklye, eretnek, kolostor, szerzetes, bencés rend, kódex, uradalom, robot, jobbágy, jobbágytelek, allódium, nyomásos gazdálkodás, hűbérúr, hűbéres, hűbértartók, grófság, vár, lovag

Témakör: A magyarok vándorlása; a honfoglalás és az államalapítás

Évszámok: 895, 896, 955, 973, 997-1000, 1000, 1000-1038

Nevek: Álmos, Árpád, Géza fejedelem, I. István király, Koppány, Imre herceg, Szent Gellért püspök

Topográfiai adatok: Urál, Volga, Levédia, Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Augsburg, Pannonhalma, Esztergom, Székesfehérvár, Erdély, Dunántúl

Fogalmak: finnugor, őshaza, nomád pásztorkodás, nomadizmus, nemzetség, törzs, törzsszövetség, fejedelem, kettős fejedelemség, táltos, honfoglalás, kalandozások, szeniorátus, vármegye, államszervezet, Szent Korona, legenda, tized, ispán, nádor, székely

Témakör: A virágzó feudalizmus Európában

Évszámok: 1066, 1095, 1122, 1215, 1278

Nevek: I. (Hódító) Vilmos, VII. Gergely, IV. Henrik, III. Ince, Habsburg Rudolf, Szent Ferenc, Szent Domonkos, Aquinói Szent Tamás

Topográfiai adatok: Bizánc, Német-Római Császárság, Szentföld, Velence, Flandria, Champagne, Párizs, Oxford, Hanza városok, a levantei kereskedelem útvonala

Fogalmak: királyi udvar, kamara, kancellária, pápa, kiközösítés, szent, ereklye, kolostor, szerzetes, kolduló rendek, zarándok, keresztes hadjáratok, inkvizíció, eretnek, eretnecség, kódex, középkori város, városi önkormányzat, kiváltság, polgár, adó, vám, céh, nyomásos gazdálkodás, hospes, járványok, távolsági kereskedelem, kereslet-kínálat, skolasztika, egyetem, lovagi kultúra, romanika, gótika

Témakör: Az Árpád-kori Magyarország

Évszámok: 1077-1095, 1095-1116, 1205-1235, 1222, 1235-1270, 1241-1242, 1301

Nevek: I. László, Könyves Kálmán, III. Béla, Anonymus, II. András, Julianus barát, IV. Béla

Topográfiai adatok: Fehérvár, Pozsony, Horvátország, Erdély, Dalmácia, Szerémség, Buda, Muhi

Fogalmak: várnépek, várjobbágyok, bán, vajda, nádor, Szent Korona, regálé, báró, nemes, Aranybulla, familiaritás, székelyek, szászok, kunok, tatár

Témakör: A késő középkor

Évszámok: 1337-1453, 1389, 1410, 1415, 1453

Nevek: Lorenzo Medici, Machiavelli, Jeanne d'Arc, Tudor-ház, Husz János, Gutenberg, Leonardo da Vinci, III. Iván, II. Mohamed, Ferdinánd, Izabella

Topográfiai adatok: Firenze, Kasztília, Aragónia, Svájc, Prága, Rigómező

Fogalmak: rendiség, reneszánsz, humanizmus, husziták, szultán, szpáhi, janicsár, reconquista

Témakör: Magyarország a XIV-XV. században

Évszámok: 1308-1342, 1342-1382, 1351, 1387-1437, 1396, 1456, 1458-1490

Nevek: Csák Máté, Károly Róbert (I. Károly) I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás (I. Mátyás), V. László, Vitéz János, Kinizsi Pál

Topográfiai adatok: Temesvár, Körmöcbánya, Selmecebánya, Besztercebánya, Visegrád, Havasalföld, Moldva, Kassa, Nikápoly, Bécs, Nándorfehérvár, Szilézia

Fogalmak: harmincad, kapuadó, szabad királyi város, bányaváros, mezőváros, úriszék, aranyforint, bandérium, főnemes, köznemes, nemes, báró, kilenced, ősiség, végvári rendszer, végvár, kormányzó, rendkívüli hadiadó, fekete sereg, Corvina

Témakör: A nagy felfedezések kora

Évszámok: 1492, 1517, 1588, 1618-1648, 1640-1649, 1689, 1701-1714

Nevek: Kolumbusz, Magellán, Vasco da Gama, V. Károly, Luther, Kálvin, Kopernikusz, I. Erzsébet, II. Fülöp, Cromwell, Richelieu, XIV. Lajos, I. (Nagy) Péter, Galileo Galilei

Topográfiai adatok: Genf, Németalföld, Antwerpen, Amerika, Versailles, Párizs, London, Szentpétervár, portugál és spanyol gyarmatok

Fogalmak: újkor, azték, inka, felfedező, konkvisztádor, gyarmat, gyarmatosítás, világkereskedelem, ültetvény, abszolutizmus, manufaktúra, bankár, hitel, reformáció, protestáns, evangélikus, református, anglikán, ellenreformáció, katolikus megújulás, jezsuiták, barokk, parlament, puritán, Jognyilatkozat, merkantilizmus

Témakör: Magyarország a kora újkorban

Évszámok: 1514, 1526, 1541, 1552, 1566, 1591-1606, 1664, 1686, 1699, 1703-1711

Nevek: Dózsa György, II. Lajos, Szapolyai János, I. Szulejmán, Fráter György, Dobó István, Zrínyi Miklós, Báthory István, Károli Gáspár, Bocskai István, Bethlen Gábor, Pázmány Péter, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), I. Lipót, Savoyai Jenő, II. Rákóczi Ferenc

Topográfiai adatok: Bécs, Mohács, Királyi Magyarország, Hódoltság, Erdélyi Fejedelemség, Gyulafehérvár, Eger, Szigetvár, Sárospatak, Győr, Várad, Nagyszombat, Pozsony, Isztambul

Fogalmak: örökös jobbágyság, hajdú, (török) hódoltság, szpáhi, janicsár, pasa, végvár, végvári harcok, Erdélyi Fejedelemség, kuruc, labanc, Buda felszabadítása, rendi konföderáció, trónfosztás

Témakör: A felvilágosodás kora

Évszámok: 1740-1748, 1756-1763

Nevek: Nagy Frigyes, Nagy Katalin, Voltaire, Montesquieu, Rousseau, Diderot

Topográfiai adatok: Poroszország, Lengyelország, angol és francia gyarmatok Észak-Amerikában

Fogalmak: Enciklopédia, ráció, a hatalmi ágak megosztása, társadalmi szerződés, felvilágosodott abszolutizmus

Témakör: A polgári átalakulás kora

Évszámok: 1776, 1783, 1789, 1794, 1804-1815, 1815, 1830, 1848

Nevek: Washington, Jefferson, XVI. Lajos, Danton, Robespierre, Metternich, Napóleon, Watt, Stephenson, Marx

Topográfiai adatok: Boston, Vendée, Waterloo, Anglia, Franciaország, USA

Fogalmak: nacionalizmus, liberalizmus, szocializmus, konzervativizmus, alkotmány, emberi jogok, polgári szabadságjogok, parlamenti rendszer, felvilágosodás, népfelség elve, hatalmi ágak, forradalom, emigráció, reakció, jakobinus, terror, nemzet, ipari forradalom,

mezőgazdasági forradalom, gőzgép, gyár, vállalkozó, haszon, tőkés, bérmunkás, proletár, kapitalizmus, szabad verseny, munkásmozgalom, nemzetállamok

Témakör: Magyarország a Habsburg Birodalomban (1711-1790)

Évszámok: 1740-1780, 1767, 1777, 1780-1790

Nevek: III. Károly, Mária Terézia, II. József

Topográfiai adatok: Határőrvidék, Bánát

Fogalmak: Helytartótanács, betelepítés, bevándorlás, úrbérrendezés, kettős vámrendszer, állandó hadsereg, vallási türelem, államnyelv, oktatáspolitikai

Témakör: A polgárosodás kezdetei Magyarországon

Évszámok: 1795, 1825, 1830-1848, 1830, 1832-36

Nevek: Martinovics Ignác, Kazinczy Ferenc, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Liszt Ferenc, Wesselényi Miklós, gróf Széchenyi István, Kossuth Lajos, Deák Ferenc, Eötvös József, gróf Batthyány Lajos

Topográfiai adatok: Pest-Buda, Fiume, Vaskapu

Fogalmak: országgyűlés, reform, polgári átalakulás, polgárosodás, Akadémia, arisztokrácia, alsótábla, felsőtábla, reformkor, közteherviselés, érdekegyesítés, örökváltság, védővám, zsellér, nyilvánosság, államnyelv, cenzúra

Témakör: Reformkor; forradalom és szabadságharc

Évszámok: 1848. március 15., 1848. április 11., 1848. szeptember 29., 1849. április 6., 1849. április 14., 1849. május 21., 1849. augusztus 13., 1849. október 6.

Nevek: Jókai Mór, Petőfi Sándor, Görgey Artúr, Klapka György, Bem József, Damjanich Miklós, Jellasič, Windischgraetz, Haynau

Topográfiai adatok: Pákozd, Kápolna, Debrecen, Isaszeg, Segesvár, Világos, Komárom, Arad

Fogalmak: márciusi ifjak, 12 pont, nemzetőrség, sajtószabadság, választójog, felelős kormány, jobbágyfelszabadítás, nemzetiség, honvédség, kormánybiztos, (állami) függetlenség, trónfosztás, nemzetiségi törvény

Témakör: Nemzetállamok kora

Évszámok: 1853-1856, 1861, 1861-65, 1866, 1870, 1871, 1882, 1907

Nevek: III. Napóleon, I. Miklós, Cavour, Bismarck, Garibaldi, Lincoln, Viktória királynő, Edison, Lenin

Topográfiai adatok: Krím-félsziget, Piemont, Németország, Német Császárság, Olaszország Szuezi-csatorna, Panama-csatorna, Elzász-Lotharingia

Fogalmak: polgárháború, nemzetállam, szabad verseny, monopólium, szociálpolitika, gyarmatbirodalom, szakszervezet, Internacionálé, anarchisták, anarchizmus, szocializmus, szociáldemokrácia, bolsevik, centrum, periféria, részvénytársaság, monopólium, civil társadalom, középosztály, keresztényszocializmus, utópia, tömegkultúra, központi hatalmak, antant

Témakör: A dualizmus kori Magyarország

Évszámok: 1849. október 6., 1867, 1867-1916, 1868, 1875-1890, 1896

Nevek: Ferenc József, Haynau, Deák Ferenc, gróf Andrássy Gyula, báró Eötvös József, Tisza Kálmán, Baross Gábor, Tisza István, Jászi Oszkár, Ady Endre, Csonka János, Eötvös Loránd, Jedlik Ányos

Topográfiai adatok: Osztrák-Magyar Monarchia, Pest, Buda, Óbuda, Budapest, Bosznia-Hercegovina

Fogalmak: passzív ellenállás, emigráció, kiegyezés, horvát kiegyezés, dualizmus, dualista monarchia, Osztrák-Magyar Monarchia, közös ügyek, polgárosodás, tőkés fejlődés, dzsentri, úri középosztály, nagypolgárság, kispolgárság, népoktatás, kivándorlás, nemzetiségi viszonyok, asszimiláció, állami anyakönyvezés, millennium

Témakör: Az első világháború és a Párizs környéki békék

Évszámok: 1914. július 2., 1914-18, 1917, 1918. november 3., 1919, 1919-1920

Nevek: Lenin, Trockij, Clemenceau, Wilson

Topográfiai adatok: Sarajevo, Marne, Somme, Pétervár, Doberdó, Piave, Versailles, Szerb-Horvát-Szlovén Királyság, Csehszlovákia, Lengyelország, balti államok

Fogalmak: villámháború, állóháború, központi hatalmak, háterszág, forradalom, bolsevik, szovjet, polgárháború, kommunizmus, békerendszer, kisantant, kisebbségvédelem

Témakör: A két világháború között

Évszámok: 1922, 1925, 1929, 1929-1933, 1933, 1936, 1938, 1939. szeptember 1.

Nevek: Stresemann, Mussolini, Hitler, Sztálin, Roosevel

Topográfiai adatok: Szovjetunió, Brit Nemzetközösség,

Fogalmak: jelenkor, parlamenti demokrácia, gazdasági válság, nagy gazdasági világválság, tőzsde, túltermelési válság, tervgazdálkodás, totális diktatúra, nemzeti szocializmus, Führer-elv, fajelmélet, antiszemitizmus, koncentrációs tábor, egypártrendszer, sztálinizmus, tervgazdálkodás, propaganda, fasizmus, korporatív állam, egypártrendszer, kollektivizálás, GULAG

Témakör: Magyarország a két világháború között

Évszámok: 1918 október 31., 1919. március 21., 1919. augusztus 1., 1920. június 4., 1921-1931, 1927, 1938. november 2., 1939. március 15.

Nevek: Károlyi Mihály, Kun Béla, Horthy Miklós, Bethlen István, Klebelsberg Kunó, Peyer Károly, Gömbös Gyula, Bajcsy-Zsilinszky Endre

Topográfiai adatok: Trianon, trianoni Magyarország, (Magyarország új határai), Kárpátalja, Felvidék

Fogalmak: őszirózsás forradalom, kommunisták, tanácsköztársaság, proletárdiktatúra, vörös-és fehérterror, ellenforradalom, kormányzó, trianoni békeszerződés, határon túli magyarok, numerus clausus, antiszemitizmus, konszolidáció, társadalombiztosítás, irredentizmus, revízió

Témakör: A második világháború

Évszámok: 1939. szeptember 1., 1941. június 22., 1944. június 6., 1945. május 9., 1945. augusztus 6., 1945. szeptember 2.

Nevek: Roosevel, Hitler, Sztálin, Churchill, Rommel, Montgomery, Zsukov, Eisenhower, De Gaulle

Topográfiai adatok: Leningrád, Pearl Harbor, Midway-szigetek, El-Alamein, Sztálingrád, Kurszk, Normandia, Auschwitz, Hiroshima, Jalta, Potsdam

Fogalmak: totális háború, antifasiszta koalíció, hadigazdaság, koncentrációs tábor, gettó, deportálás, népirtás, holokauszt, partizán, antifasiszta ellenállás, háborús bűnös

Témakör: Magyarország a második világháborúban

Évszámok: 1940. augusztus 30. 1941. június 26., 1943. január, 1944. március 19., 1944. október 15., 1944. december 21., 1945. április

Nevek: Teleki Pál, Bárdossy László, Kállay Miklós, Szálasi Ferenc

Topográfiai adatok: Felvidék, Kárpátalja, Délvidék, Észak-Erdély, Újvidék, Voronyezs, Don-kanyar

Fogalmak: bécsi döntések, területi revízió, hadigazdaság, „hintapolitika”, nyilasok, nyilas mozgalom, zsidótörvények, gettó, deportálás, munkaszolgálat, hadifogság, nyilas uralom

Témakör: A globális világ

Évszámok: 1947, 1948, 1949, 1956, 1957, 1961, 1968, 1975, 1990, 1991

Nevek: Nehru, Gandhi, Mao-Ce-tung, Truman, Adenauer, Hruscsov, Kennedy, Brandt, Wałęsa, Reagan, Gorbacsov

Topográfiai adatok: NSZK, NDK, Kuba, Korea

Fogalmak: vasfüggöny, hidegháború, fegyverkezési verseny, atombomba, kommunista diktatúra, enyhülési politika, harmadik világ, régió, világgazdaság, globalizáció, fvglobális világ, integráció, szociális piacgazdaság, európai integráció, népességrobbanás, fogyasztói társadalom, urbanizáció, környezetkárosítás, környezeti katasztrófa, terrorizmus

Témakör: Magyarország története 1945 után

Évszámok: 1945, 1945-1947, 1945-1948, 1947. február 10., 1948, 1949, 1953, 1956. október 23., 1956. november 4., (1956. október 23-tól november 4-ig), 1963, 1968, 1989. október 23., 1989-1990, 1990, 1991

Nevek: Mindszenty József, Nagy Ferenc, Rákosi Mátyás, Nagy Imre, Kádár János, Antall József, Göncz Árpád

Topográfiai adatok: -

Fogalmak: koalíció, háborús bűnös, népbíróság, jóvátétel, kitelepítés, lakosságcsere, beszolgáltatás, ÁVH, államosítás, pártállam, földosztás, kollektivizálás, internálás, munkástanács, függetlenség, ellenzéki mozgalmak, reformszocializmus, rendszerváltás

Témakör: Társadalmi és állampolgári ismeretek

Fogalmak:

- állam, nemzet, nemzetiség, etnikum, állampolgárság, államforma, demokrácia diktatúra
- Európai Unió
- útlevél, vízum, nagykövetség
- nemzetiségi és területi tagoltság, egyházi tagoltág
- idegengyűlölet
- választójog választási alapelvek, közvetett és közvetlen választás, parlamenti és önkormányzati választás, pártok, jobboldal, baloldal, parlament, kormány, önkormányzt
- törvény, népszavazás
- emberi jogok, gazdasági, szociális és kulturális jogok, jog a tanuláshoz és a művelődéshez
- társadalmi csoportok, társadalmi egyenlőtlenség
- egészségbiztosítás, nyugdíjbiztosítás, szociális ellátás
- felelősségvállalás, érzelmi biztonság
- népességcsökkenés
- munkaviszony, munkaszerződés, munkáltató, munkavállaló, érdekvédelem, szakszervezetek
- beilleszkedési zavarok, bűnözés, alkoholizmus, kábítószer
- rendőrség, közrend, közbiztonság
- honvédelmi és hadkötelezettség
- NATO

Középszintű érettségi követelmények történelemből

1. Az ókor és kultúrája

- Az egyes civilizációk vallási és kulturális jellemzőinek azonosítása.
- Az athéni demokrácia intézményei, működése.
- A hódító háborúk társadalmi és politikai következményei a köztársaság korában.
- A görög hitvilág néhány jellemző vonása (pl. *többistenhit, halhatatlan istenek*), a legfontosabb istenek nevének ismerete.
- A klasszikus kor és a hellénizmus kimagasló kulturális emlékei.
- A római építészet jelentős alkotásainak azonosítása.
- A római városépítés jellegzetességei és emlékei Pannóniában.
- A kereszténység főbb tanításai.
- A Nyugat-Római Birodalom bukása és a népvándorlás.

2. A középkor

- A középkori uradalom jellemző vonásai (pl. *vár, majorság, jobbágytelek*).
- A mezőgazdasági technika fejlődésének néhány jellemző mozzanata a X-XI. században.
- Az egyház politikai szerepe a nyugati kereszténységben.
- Az iszlám vallás kialakulása és főbb tanításai.
- A világvallások civilizáció formáló szerepe.
- Egy középkori város jellemzőinek bemutatása.
- A középkori kereskedelem sajátosságai.
- Az egyház szerepe a középkori művelődésben és a mindennapokban.
- A romanika és a gótika főbb stílusjegyei.
- A lovagi kultúra és értékrend néhány eleme.
- A humanizmus és a reneszánsz főbb jellemzői.
- Az Oszmán Birodalom katonai rendszerének jellemző vonásai, források alapján.
- Az oszmán hódítás irányai, legfontosabb állomásai a XIV-XVI. században.

3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora

- A magyar nép vándorlása térkép alapján.
- A honfoglalás.
- A honfoglaló magyarság társadalma és életmódja, források alapján.
- Géza fejedelemsége és Szent István államszervező tevékenysége.
- Az Aranybulla.
- A tatárjárás és az ország újjáépítése IV. Béla idején.
- Károly Róbert gazdasági reformjai.
- A magyar városfejlődés korai szakasza.
- Hunyadi János harcai a török ellen.
- Mátyás király uralkodói portréja intézkedései alapján.
- Jelentős Árpád- és Anjou-kori művészeti emlékek felismerése.

4. Szellemi, társadalmi és politikai változások az újkorban

A nagy földrajzi felfedezések legfontosabb állomásai térkép alapján.
Az Európán kívüli civilizációk hatása Európára és a gyarmatosítás.
A reformáció főbb irányzatai források alapján (*lutheránus, kálvinista*).
A katolikus megújulás, az ellenreformáció kibontakozása.
A barokk stílus jellemzői.
A francia abszolutizmus XIV. Lajos korában.
Az alkotmányos monarchia működése.
A felvilágosodás legjelentősebb gondolatai és főbb képviselői források alapján.

5. Magyarország a Habsburg Birodalomban

A mohácsi vész és az ország részekre szakadása.
Végvári küzdelmek.
Erdély sajátos etnikai és vallási helyzete (*pl. három nemzet, vallási tolerancia*).
A Rákóczi szabadságharc fordulópontjai.
A szatmári béke.
Demográfiai változások, a nemzetiségi arányok alakulása.
Mária Terézia és II. József reformjai.
A hazai reformáció és a barokk kulturális hatásai források alapján.

6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora

Az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozatának alapkérdései.
Az alkotmányos monarchia válsága és bukása.
A korszak főbb eszméirányzatainak (*liberalizmus, nacionalizmus, konzervativizmus és szocializmus*) jellemzői források alapján.
A legfontosabb állam- és alkotmányjogi fogalmak (*pl. alkotmány, parlament, képviselői rendszer, szavazati jog, hatalommegosztás*).
Az ipari forradalom legjelentősebb területei (könnyűipar, nehézipar, közlekedés) és néhány találmánya.
Az ipari forradalom teremtette ellentmondások (*pl. környezetszennyezés, életmódváltozás, a nyomor kérdése*).
Az USA kialakulása és nagyhatalommá válása.
Németország nagyhatalommá válása.
A balkáni konfliktusok okai.
A második ipari forradalom alapvető vonásainak bemutatása.
A technikai fejlődés hatása a környezetre és az életmódra, konkrét példák alapján.

7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon

A reformkor fő kérdései.
Széchenyi és Kossuth reformprogramja.
A korszak kulturális életének főbb jellemzői.
A pesti forradalom eseményei.
Az áprilisi törvények.
A főbb hadjáratok, a katonai erőviszonyok alakulása, a vereség okai.

A Függetlenségi Nyilatkozat.
A kiegyezés megszületésének okai.
A kiegyezés tartalma és értékelése.
Kibontakozó ipar, fejlődő mezőgazdaság, közlekedés.
Budapest világvárossá fejlődése.
Az átalakuló társadalom sajátosságai.
Nemzetiségek a dualizmus korában.
Az életmód változásai a századfordulón.
A magyar tudomány és művészet néhány kiemelkedő személyisége.

8. Az első világháborútól a kétpólusú világ felbomlásáig

Szövetségi rendszerek, frontok, az új típusú hadviselés jellemzői.
A Párizs környéki békék területi, etnikai és gazdasági vonatkozásainak elemzése.
A modern életforma néhány jellegzetessége (*pl. mozi, autó*).
A nők szerepének változása.
A világválság jelenségei, gazdasági és társadalmi következményei.
A náci Németország legfőbb jellemzői.
A náci ideológia és propaganda.
A bolsevik hatalomátvétel körülményei.
A sztálini diktatúra legfőbb jellemzői.
A világháború előzményei, katonai és politikai fordulópontjai.
A holocaust.
Az ENSZ létrejötte, működése.
Nemzetközi konfliktusok a hidegháború idején (*pl. Korea, Kuba, Szuex*).
A szovjet blokk kialakulása és jellemzői.
Rendszerváltozás Kelet-Közép-Európában.

9. Magyarország története az első világháborútól a második világháborús összeomlásig

Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása.
Trianon gazdasági, társadalmi és etnikai hatásai.
Az ellenforradalmi rendszer konszolidációjának legfontosabb lépései.
Társadalmi rétegződés és életmód a húszas-harmincas években.
A magyar külpolitika céljai és kapcsolatai a két világháború között.
Magyarország háborúba lépése és részvétele a Szovjetunió elleni harcokban.
Magyarország német megszállása és a nyilas hatalomátvétel.
A holocaust Magyarországon. (*pl. zsidótörvények gettósítás, deportálás*).

10. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig

A szovjet felszabadítás és megszállás.
Az ország háborús emberáldozata és anyagi vesztesége.
A magyarság helyzetének főbb jellemzői a szomszédos országokban.
Az 50-es évek jellemzői, a rendszer működése a Rákosi korszakban.
Életmód és mindennapok.
Az 1956-os forradalom és szabadságharc kitörésének okai és főbb eseményei.
A megtorlás megnyilvánulási formái, áldozatai.
A rendszer jellemzői a Kádár korszakban.

Életmód és mindennapok.

A rendszerváltozás tartalma és következményei (pl. államforma, szabadságjogok, függetlenség).

11. A jelenkor

A közép-európai régió sajátos problémái.

Az Európai Unió legfontosabb intézményei.

A fejlődő országok főbb problémái (pl. népességnövekedés, szegénység, élelmezési- és adósságválság).

A technikai civilizáció és a gazdasági növekedés hatása a természeti környezetre.

A tömegkultúra új jelenségei (pl. film, reklám).

12. A mai magyar társadalom és életmód

Az emberi jogok ismerete és a jogegyenlőség elvének bemutatása.

Az állampolgári jogok köteleességek.

Nemzetiségek a mai magyar társadalomban (pl. számuk, arányuk, helyzetük, intézményeik).

A hazai romák helyzete (oktatás, lakhatás, egészségügy, foglalkoztatás). A diszkrimináció fogalma.

A választási rendszer. A helyi önkormányzatok feladatai, szervezetei és működésük.

Demográfiai változások Magyarországon az elmúlt fél évszázadban.